

Ružbašské žrodelko

OBČASNÍK

ROČNÍK: I.

ČÍSLO: 3/2019

OKTÓBER

NEPREDAJNÉ

Uvedenie knihy do života, ktorú vytvorila naša rodáčka Katarína Chapuis rod. Šutorová sa uskutoční 27. októbra 2019

KATARÍNA CHAPUIS
ŠUTOROVÁ

*Ružbašská
kráľovská
svadba*

Vážení ružbašania, milí čitatelia

Leto je pre mnohých najobľúbenejšie ročné obdobie, ale tak ako je nemožné zastaviť čas nedokážeme zastaviť nástup jesene, ktorá v našich končinách ukazuje, že sedem divov sveta je predsa len viac.

Začiatok už jesenného mesiaca september patril našim školopínným deťom, ktoré sa v súčasnosti po drobných stavebných úpravách stretávajú pod jednou strechou základnej školy pri športovej hale. Toto riešenie nám umožnilo uvoľnenie budovy základnej školy pri kostole, ktorá je momentálne v štádiu prerábania a prispôsobovania priestorov pre našich škôlkarov. Práce sa dokončujú a verím, že čoskoro budeme odovzdávať budovu tým najmenším. Tieto zmeny nám prinesú navýšenie kapacity materskej školy a úsporu energií, ktoré obec vynakladá na prevádzkovanie budov. Počas mesiaca október bude prebiehať upratovanie obce a kúpeľného areálu z dôvodu prípravy podujatia, ktoré pre našu dedinku hlavne z historického hľadiska bude patriť medzi jedno z najvýznamnejších (dočítate sa v príspevku). Samozrejme všetkých pozývam k tejto významnej udalosti do krojovaného sprievodu.

Zima už o pár týždňov pokryje našu dedinku a aby sme to jarné upratovanie mali príjemnejšie a jednoduchšie upravme si okolo domov a obydľí, upravme si zeleň na našich pozemkoch a predbehne sneh.

Aj touto cestou by som sa chcel poďakovať zamestnancom školy za pomoc a trpezlivosť pri zmenách už zabehnutého systému, všetkým dobrovoľníkom, členom JDS, poľovníkom združenia Jelenec a ružbašským skautom za pomoc pri organizovaní kultúrnych podujatí, hlavne za ochotu a chuť pomáhať, členom DHZ a futbalistom za reprezentáciu našej obce a všetkým tým, ktorí svojím bytím prispievajú k zveľadovaniu našich Vyšných Ružbách.

**S prianím peknej jesene
Mgr. Peter Martinek**

Ružbašské trhy folklóru

Prvá augustová nedeľa, 4. augusta 2019 patrila už 11. ročníku Ružbašských trhov folklóru, ktoré zorganizovala obec Vyšné Ružbachy v spolupráci s LOS v Starej Lubovni a Kúpeľmi Vyšné Ružbachy. Podujatie sa uskutočnilo aj vďaka finančnej podpore PSK.

Počas celého programu moderovala podujatie Katka Tomesová. Účinkujúcich i všetkých prítomných s radosťou privítal starosta obce Mgr. Peter Martinek. Veľký potlesk si zaslúžili účinkujúci na úvod – „Ružbašské parobci“, – zoskupenie 9 mužov v tradičnom ružbašskom kroji, ktorí za pár dní nacvičili pár ľudových piesní a otvorili podujatie vo veľkom štýle.

V programe sa predstavili goralské skupiny, súbory či ľudové hudby – FSK KICORA z Lendaku, FSK JAVORINA z Kolačkova, FS MAGURANKA zo Spišskej Starej Vsi, FS LUBOVŇAN z Starej Lubovne, LH ZAMIŠKOVCI z Kolačkova a LH PASTRNOCI z Novej

Lubovne, ktorí prezentovali krásy goralskej kultúry a hudby.

Nedelné popoludnie spríjemnila prítomnosť stánkov z občerstvením, stánkari so širokým sortimentom výrobkov – bižutéria, drevené hračky, medovníčky, výrobky z dreva či sušienok. Svoje remeslo nám ukázal košíkar z neďalekej obce Lacková, či miestny drevorezbár. Celým areálom rozvoniavali tradičné trdelníky, palacinky či klobáska. Členovia miestnej JDS pripravili pre všetkých výborný guláš, kapustnicu a napiekli výborné domáce koláčiky.

Pre deti boli k dispozícii Sokoliari majstra Vagana s ukážkou rôznych druhov

dravcov a sov.

Na záver všetci účinkujúci spoločne zaspieva-

li goralskú hymnu Gora-
lu, czy ci nie žal. Krásny
spev sa rozliehal široko

ďaleko. Tohtoročné Ruž-
bašské trhy folklóru jed-
noznačne potvrdili sta-

rú známu skutočnosť, že
o slovenský folklór je veľ-
ký záujem. Tradičná kul-
túra má svoje opodstat-
nenie v našej spoločnosti
a ani nestále počasia ne-
narušilo krásu tradičnej
goralskej kultúry, ktorá
neustále vnáša pocit krásy
a hrdosti. Podujatie sa
tešilo aj značnému počtu
návštevníkov.

Ďakujeme všetkým,
ktorí sa pričínili svojou
prácou a pomocou pri or-
ganizovaní tohto poduja-
tia. Už teraz sa tešíme na
ďalší ročník.

**Text: Jana Mindeková,
foto: Ludovít Marfiak**

Záujem o kaplnky a kríže v obci je správnym prejavom našej viery v Boha

Vo štvrtok 12. septembra 2019 na liturgickú spomienku Najsvätejšieho mena Panny Márie, sa v areáli kúpeľov Vyšné Ružbachy konala ďakovná svätá omša s požehnaním obnovenej kaplnky Ružencovej Panny Márie. Seniori a dobrovoľníci z našej farnosti počas letného obdobia revitalizovali kaplnku a priestor okolo nej. Svätú omšu celebraval a kaplnku požehnal farár farnosti Vyšné Ružbachy Ján Stašák. Kaplnka v areáli kúpeľov bola postavená a prvýkrát požehnaná v júli roku 1932 na žiadosť vtedajšieho majiteľa a donátora kúpeľov grófa Jána Zámorského. Počas socializmu sa vedenie kúpeľov pohrávalo s myšlienkou zli-

kvidovať túto kaplnku ako náboženský symbol. Vďaka miestnym obyvateľom, však takému zásahu nedošlo. Kaplnka je počas celého roka hojne navštevovaná klientmi a návštevníkmi kúpeľov ale aj obyvateľmi našej goralskej obce. Poďakovanie

patrí všetkým, ktorí sa zaslúžili obnovu tejto kaplnky v kúpeľnom areáli a tým ktorí pravidelne navštevujú a skladajú svoje prosby a modlitby pri Ružencovej Panne Márii.

Text a foto:
Radoslav Babjarčík

Luna, prvé žriebätko narodené po desaťročiach

Vo Vyšných Ružbachoch sa po pár desaťročiach z noci zo 17teho na

18teho apríla 2019 narodilo našej „hviezde“ kobyľe Csillag žriebätko, ktoré

dostalo adekvátne meno Luna. Žriebätko, kobyľka, sa teší dobrému zdraviu, rastie a vyvíja sa do krásy a majestatsnosti. Prajeme jej v živote veľa úspechov, hlavne v mene majiteľov, rodiny Dlužošovcov (Daniel, Ľubka Adriána a Daniela) a nech sú ďalšie jej kroky a nové skúsenosti sprevádzané radosťou a láskou ako to bolo doteraz. Ďakujeme aj Tomášovi Adamiecovi a ostatným, ktorí vždy radi pomôžu.

Text: Denisa Fialková
Foto : Ľubka Dlužošová

Rozhovor s...

Katarínou Chapuis autorkou diela

RUŽBAŠSKÁ KRÁĽOVSKÁ SVADBA

je názov najnovšieho a ojedinelého diela, ktoré vytvorila naša rodáčka žijúca vo Francúzskom Lyone Katarína Chapuis rod.Šutorová. Pri tejto príležitosti zodpovedala na niekoľko otázok súvisiacích s touto udalosťou.

Blíži sa termín Tvojej finálnej práce a prezentácia knihy Ružbašská kráľovská svadba a jej uvedenie do života. Kedy a kde sa uskutoční táto ojedinelá a výnimočná udalosť?

- Prezentácia knihy Ružbašská kráľovská svadba a jej uvedenie do života sa uskutoční v nedeľu 27. októbra 2019 v Bielom dome.

Katka, čo Ťa inšpirovalo k tomu, aby si sa pustila do takej náročnej práce?

- Pred 5 rokmi som sa zoznámila s dcérou ružbašského kráľovského páru, ktorý sa zosobášil v roku 1923 v našej dedinke. Pani Carmen de Bourbon-Sicules ma s láskavosťou prijala a

ukázala mi jej rodinný archív. Hneď po vzhliadnutí prvého albumu som pochopila, že držím v rukách veľmi vzácnu dokumentáciu, a že musím priniesť naspäť domov ten kus už zabudnutej lokálnej histórie.

Koľko času Ti trvalo, a ako dlho si pracovala na získaní historických dokumentov?

- Výskumu a spracovaniu tejto významnej udalosti ako bola svadba, som sa venovala 5 rokov.

Viem, že žiješ v Lyone vo Francúzsku. Ako ďaleko si potrebovala cestovať, aby si získala potrebné zdroje?

- Pani Carmen odo mňa býva 450 km. Dokopy som ju navštívila 12 krát. Zvyšné dokumenty potrebné na vznik tejto publikácie

som získavala osobne počas mojích rodinných dovolení alebo cez internet. Mala som to šťastie, že mi boli odborníci v archívoch na Slovensku alebo vo Vatikáne ústretoví a poskytovať mi informácie mailom.

Kto z rodiny Zámoy-ských Ti najviac pomohol s poskytnutím dokumentácie?

- Pani Carmen de Bourbon-Sicules, po matke Zamoyska mi bola najväčšou pomocou v hľadaní a chápaní histórie tejto významnej poľskej šľachtickej rodiny.

Kde rodina uchovávala také významné dokumenty, ktoré sa týkajú našej obce?

- Pre pani Carmen, jej rodinný archív bol skrinkovou záležitosťou. Keď som

ju prvýkrát navštívila, bola som prekvapená bohatým zväzkom kľúčov, ktorý ju nikdy neopúšťal. Až po čase som pochopila, že kľúče sú od rozdielnych skriniek, kde si uchovávala dokumenty podľa ich dôležitosti. Zakaždým, keď sa blížila moja návšteva, som rozmýšľala a nesmierne sa tešila, ktorý kľúč vyberie a teda, ktorú časť archívu budem môcť zhliaďnúť. Pre pani Carmen jej rodinný archív znamenal všetko a chránila si ho ako oko v hlave.

V akom jazyku boli dokumenty a rodinná korešpondencia vyhotovené?

- Dokumenty a korešpondencia boli na obraz rodiny de Bourbon-Sicules-Zamoyski, teda viacjazyčné. Prevládal samozrejme francúzsky jazyk, v tom čase úradno-diplomatický. Ďalšie boli v taliančine, poľštine, nemčine, španielčine, latinčine a angličtine. V slovenskom jazyku som nenašla žiaden dokument.

Ktorý zo získaných významných dokumentov ťa najviac zaujal?

- Je to veľmi ťažká otázka, lebo každou návštevou som bola ako v ríši divov. Archív pani Carmen bol veľmi bohatý, ale keď sme pri ružbšskej kráľovskej svadbe, tak spomeniem najstaršie fotografie miestnych obyvateľov v kroji, podrobný opis ružbašskej

svadby z ruky Marie-Antoinetty de Bourbon-Sicules a v neposlednom rade blahoprajný telegram pápeža Piusa XI., ktorý došiel na poštu do Podolíňa.

Príbeh šľachtickej kráľovskej svadby vo Vyšných Ružbachoch bude určite zaujímavý a upútava zrejme nadšencov histórie. Veď v roku 2023 uplynie už 100 rokov od tej udalosti, ktorá v našej obci nemá obdobu. Bude kniha obsahovať aj fotografie, alebo fotokópie dokumentov súvisiacich s touto udalosťou?

- Môžem s Vami len súhlasiť, keď spomínate, že ružbašská kráľovská svadba nemala v našom regióne obdobu. Veď sa na nej zúčastnilo 14 naozajstných kráľovských princov, ktorí mali zároveň hodnosti kniežat a grófov a 20 grófov. Čitateľ bude môcť zhliaďnúť nikdy nevidané a nevydané fotografie vytvorené kežmarským fotografom Emilom Moravtzom a vzácne dokumenty podpísané napr. pápežom Piusom XI., rakúsko-uhorským cisárom Františkom Jozefom, španielskym kráľom Alfonzom XIII. ako aj inými vládnucimi monarchami.

Takej udalosti, ako je Uvedenie knihy do života sa zvyknú zúčastniť významné osobnosti rôzneho kultúrneho,

či spoločenského života. Ktoré osobnosti sa zúčastnia tohoto podujatia?

- Pozvanie prijali vnučky kráľovského páru, princezná Beatrice a Anne de Bourbon-Sicules. Pevne dúfam, že ich náročný spoločenský program im dovolí sa podujatia zúčastniť. Taktiež pozvanie prijali p. primátor mesta Stará Ľubovňa Ľuboš Tomko, duchovní otcovia a starostovia z našej i z okolitých obcí. Pozvaných rodinných či nerodinných príslušníkov je viacero, ale ich odpovede prídu tesne pred podujatím. Mediálnym partnerom podujatia bude Rádio International Slovakia RTVS a uvedenie do života bude spravovať dlhoročná reportérka RTVS Inge Slaninková, ktorú určite poznáte z rádiového cyklu Slováci vo svete.

Pri tej príležitosti sa uskutoční aj nejaký sprievodný program? Ak áno, na čo sa môžu účastníci tešiť?

- V spolupráci s p. farárom Vyšných a Nižných Ružbách, obcou Vyšné Ružbachy, kúpeľami Vyšné Ružbachy, Ľubovnianskym múzeom a folklórnou skupinou Vrchovina sme si pre vás pripravili na nedeľu 27.októbra 2019 nasledovný program:

12:30 h. - Spomienková svätá omša v Rímsko-kato-

líckom kostole vo Vyšných Ružbachoch za účasti hojného počtu krojovaných účastníkov. **(Tu by som chcela požiadať, aby sa každý kto môže vystrojil do nášho nádherného sviatočného kroja, aby tak učinil a skrásil tú ojedinelú, výnimočnú a významnú udalosť).**

13:30 h. - Vytvorenie sprievodu a presun sprievodu do Bieleho domu v kúpeľoch.

14:00 h. - Otvorenie slávnosti Uvedenia knihy do života

14:15 h. - Vystúpenie folklórnej skupiny Vrchovina, ktorá nám priblíži tradičné ružbašské svadobné čepčenie pod názvom: *Ružbašská svadba*

14:30 h. - Uvedenie knihy RUŽBAŠSKÁ KRÁLOVSKÁ SVADBA do života.

15:00 h. - Otvorenie fotografickej výstavy: *Ružbašské svadobné páry*, na ktorej budú vystavené najstaršie fotografie ružbašských svadobných párov ešte v tradičnom vyšnoružbašskom kroji. Pripomínam, že prvé manželské páry sa dali v našej dedinke vyfotografovať až 15 rokov po ružbašskej kráľovskej svadbe. Najstaršia fotografia, ktorú sa nám podarilo získať je z roku 1938.

15:30 h. - Voľný predaj knihy za zvýhodnenú cenu 12.-€, namiesto 15.-€ odporúčanej ceny.

15:30 h. - Malé občerstvenie

Táto Tvoja prvotina Ti iste dala poriadne zabrať. Komu, akému čitateľovi je kniha určená?

- Táto kniha je venovaná všetkým čitateľom, i keď som sa obzvlášť zamerala na mojich spoluobčanov. Veľmi sa teším, že sa s nimi môžem podeliť o pocity, ktoré ma zaplavili, keď som po prvý krát zhladla tieto vzácne dokumenty u pani Carmen.

Kde sa bude dať túto vzácnu knihu zakúpiť?

- Knihu si budete môcť zakúpiť na Obecnom úrade vo Vyšných Ružbachoch, v Galérii na Námestí sv. Mikuláša v Starej Ľubovni a v Nestville Parku v Hniezdom.

Ďakujem veľmi pekne za podrobné a výstižné odpovede. Verím, že táto výnimočná akcia obohatí vedomosti širokej verejnosti. Prajem jej zdarný priebeh.

**Rozhovor pripravil
aotázky kladol
Peter Fabis**

Lydová pieseň

Tam na doľe na Ryncavje

Tam na doľe na Ryncavje,
kompalo še džyfce f scavje,
/:kompalo še džyfce f scavje
paslo pavy na otavje: /

Pan uradnik iset s poľa,
zajou pavy az do dvora,
/:a džyfce še naľynkalo,
zaras za ňym polýčalo: /

Davalo mu tši toľare,
jedyn vjelki a dva male,
/:džyfce, džyfce, shovaj sobje,
bo ja pšide džiš ku tobje: /

A kyd pšidžes ľeko stupaj,
ostrogami ňyčyrkotaj,
/:ma moj ojčec ľeke spaňe,
jak co klapne, zaras fstaňe: /

A on pšiset gvizdajjncy,
ostrogami čyrkajjncy,
/:kyd to stará uslyšala,
na starego zavolala: /

Stary, stary vstoň s poščele,
fťoš tam je pši nasjy dceže,
/:pokeľ stary z loska skocou,
pan uradnik oknym skocou: /

Zozstan mila zostan zdroma,
ja parobek a ty vdova,
/:ja parobek pod pjoreckym,
a tyvdova s malym
džeckym: /

UVEDENIE KNIHY DO ŽIVOTA

Katarína Chapuis Šutorová

Ružbašská kráľovská svadba

Program:

12:30

Spomienková svätá omša
venovaná kráľovskému manželskému
páru v Rímskokatolíckom kostole
vo Vyšných Ružbachoch

14:00

Otvorenie slávnosti
„Uvedenia knihy do života“
v Bielom dome v Kúpeľoch
Vyšné Ružbachy

14:15

Vystúpenie FS Vrchovina pod názvom:
„Ružbašská svadba“

14:30

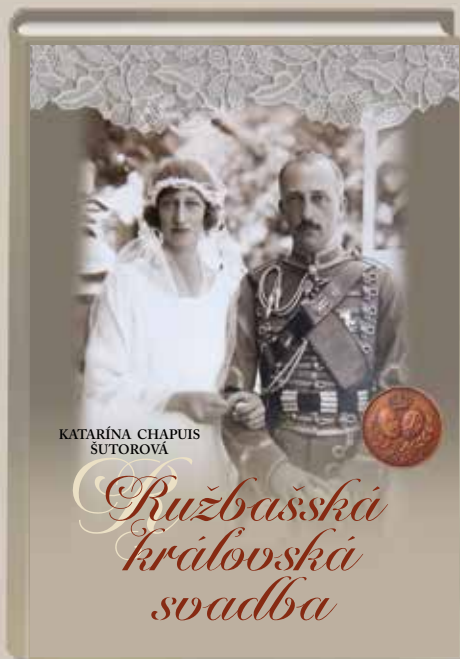
Slávnostné uvedenie knihy
„Ružbašská kráľovská svadba“
do života

15:00

Otvorenie výstavy dobových fotografií:
„Ružbašské svadobné páry“

15:30

Autogramiáda - voľný predaj knihy

Nedeľa 27. októbra 2019

Vyšné Ružbachy

Vyšné Ružbachy

• RÁDIO SLOVAKIA INTERNATIONAL

Lebo našu planétu budú potrebovať naše deti

Ľudia sa čoraz viac začínajú venovať téme klimatických zmien a čo bude s nami ak tieto zmeny neodďialíme prípadne nezastavíme. Neďávnym celosvetovým štrajkom obyvatelia planéty Zem vyšli do ulíc a rôznymi spôsobmi sa snažili upozorniť na to čo hrozí ľudstvu ak nezmeníme spôsob hospodárenia s našou už veľmi krehkou planétou, ktorá súčasnej sile človeka len ťažko odoláva. Do tohto masového štrajku sa zapojili aj obyvatelia slovenských miest a obcí a v uliciach sa snažili podporiť myšlienku ozdravenia našej planéty.

Jedným z mnohých liekov je zníženie produkcie odpadov rôzneho druhu a ich separácia o ktorej v dnešnej „dobe plastovej“ počujeme z každej strany. Vo Vyšných Ružbachoch sme v roku 2018 školu separácie percentuálne absolvovali na úrovni 12 % a v porovnaní s okolitými obcami sa pohybujeme skoro na chvoste rebríčka separácie v našom okrese. Skládky už teraz avizujú zvyšovanie

ceny za uskladnenie odpadu, ktorému sa my neubráňime a budeme ho musieť uhradiť z vlastných finančných zdrojov. Najvýraznejšie navýšenie čaká však obce v ktorých poplatok za zber komunálneho odpadu bol najnižší čiže vrátane aj našej obce. Aby sme tomuto plánovanému každoročnému navýšovaniu zabránili v záujme každého z nás by malo byť znížovanie produkcie komuná-

lneho odpadu a zvyšovanie separácie aspoň tých najzkladanejších druhov ako je kov, papier, sklo a plast. Separáciou dokážeme znížiť počet uskladnených ton komunálneho odpadu a zvýšiť množstvo odpadu, ktorý je možné ďalej spracovať. Je dôležité myslieť na to, že zem nie je našim dedičstvom, ale majetkom našich detí. Čo im zanecháme je len a len na nás.

Text: Peter Martinek

VÝZVA

VÝZVA

VÝZVA

VÝZVA

V dobe, keď súbor Kukura aktívne vyvíjal svoju činnosť, bolo Miestnym kultúrnym strediskom zakúpených 6 párov ženských a 6 párov mužských číziem ku krojom. Žiaľ čízy sa počas predošlých rokov požíčovali, no nevrátili sa. Vyzývame preto tých, ktorí zabudli čízy vrátiť, aby tak urobili a doniesli ich na Obecný úrad. Na vnútornej strane každej čízy je inventárne číslo, číslo veľkosti a pečiatka. Čízy chceme využiť pri rôznych ľudových príležitostiach v obci. Vopred ďakujeme.

Čo robiť ak máte v bytovom dome **NEPLATIČA**

1. časť

Vlastníci neplatia správcovi, ale sebe navzájom

Vlastníci bytov a nebytových priestorov tvoria komunitu, ktorá ovplyvňuje životný komfort každého jedného z jej „členov“. Týka sa to kvality susedských vzťahov, vzájomného ovplyvňovania rozhodnutiami na schôdzach a zhromaždeniach o obnove a modernizácií, energetických otázkach, ale aj o finančnej kondícii bytového domu. V zmysle § 13 bytového zákona (zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov) „je s vlastníctvom bytu a nebytového priestoru v dome nerozlučne spojené spoluvlastníctvo spoločných častí domu, spoločných zariadení domu, príslušenstva a spoluvlastníctvo alebo iné spoločné práva k pozemku“, v zmysle

sle ktorého je nevyhnutné si uvedomiť, že vlastníctvo bytu je síce individuálne a výhradne súkromné, avšak je s ním automaticky spojené spoluvlastníctvo výtahu, schodišťa, všetkých balkónov, celého obvodového pláštá a iných častí a zariadení. Z tohto princípu vychádza aj inštitút vzájomnej platobnej povinnosti podľa bytového zákona, v zmysle

ktorého „úhrady za plnenia sú vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome povinní mesačne vopred uhrádzať na účet domu v banke do fondu prevádzky, údržby a opráv a úhrady za plnenia“. Ak je teda v bytovom dome vlastník, ktorý si túto povinnosť neplní, nie je dlžníkom správcu bytového domu alebo spoločenstva vlastníkov, ale je dlžníkom všetkých ostatných vlastníkov v celom bytovom dome.

JUDr. Mgr. **Marek Perdík**
Združenie pre lepšiu správu
bytových domov (ZLSBD)

Ako sa vlastník bytu dozvie o tom že mu niekto z bytového domu dlhuje?

To, či je niekto z vlastníkov dlžníkom, je možné si preveriť nahliadnutím do spoločného výpisu z bankového účtu priamo u správcu kedykoľvek a neobmedzene, alebo na pobočke banky, ktorá vedie bankový účet, a to za šesť mesiacov

spätne bezplatne v zmysle § 38 zákona o platobných službách. Správca alebo predseda spoločenstva nie je oprávnený zabrániť vlastníčkovi nahliadnuť do výpisu z dôvodu ochrany osobných údajov. Ako už bolo uvedené vyššie, ide o financie samotného vlastníka a nie správcu a v tomto duchu je podávané aj každé stanovisko samotným Úradom na ochranu osobných údajov.

Zverejnenie dlžníkov s dlhom nad 500 eur

Bytový zákon umožňuje v zmysle § 9 ods. 3 „správcovi alebo spoločenstvu na účel ochrany majetku vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome zverejňovať zoznam vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, ktorí majú úhrnnú výšku nedoplatkov na preddavkoch do fondu prevádzky, údržby a opráv domu a na úhradách za plnenie aspoň 500 eur“ v určitom rozsahu. Toto právo je silnou pákou na dlžníkov a pokiaľ sa v bytovom dome takýto postup nerealizuje, odporúčam zistiť dôvody a vykonať nápravu. Ide o financie samotných vlastníkov a v praxi je zo strany správcu a spoločenstva často krát tento krok opomenutý.

Čo robiť ak dlžník aj tak dlh neuhradí?

Typickým postupom na Slovensku je najskôr sa na súdne konania spoliehať ako jedinú možnosť a následne sa na súdne konania sťažovať ako na neefektívne a zdĺhavé. Áno, priemerná dĺžka súdneho konania v občianskych veciach je viac ako 20 mesiacov, čo nie je vôbec potešujúce číslo. Správcovia a spoločenstvá však majú pri vymáhaní nedoplatkov úplne iné postavenie vďaka legislatívnym možnostiam a v spolupráci s nami sa naši klienti dostali do stavu, v ktorom nie je vôbec potrebné riešiť súdne konania a exekúcie. Šetríme tak náklady na súdne poplatky, poplatky na právne služby, ale hlavne administratívu a čas.

Do akej miery sa vlastníci bytov a nebytových priestorov „preberú“ zo stavu, že je o ich nedoplatky postarané, ponechávam na ich uvážení. Chcel by som však apelovať na samotných vlastníkov bytov, ktorí mnoho krát nevedia ako je možné operovať s dlžníkmi a ktorých správca často vo dverách otočí s odpoveďou „my to máme poriešené dobre“. No rád by som si status myšlienky „dobre“ preveril, nakoľko je naša skúsenosť s určitými správcami v Rimavskej Sobotě úplne iná.

Spracoval:
JUDr. Mgr. Marek Perdík,
ZLSBD

OKTÓBER

13. 10. 2019 (nedeľa) 16:00

– DIVADLO PRE DETI: ROZPRÁVKA O POLE PETKOVI – na motív rozprávky od Petra Stoličného (Divadlo RAMAGU) v RAMAGU Ateliéri

15. 10. 2019 (utorok) 9:00

– GORALSKÉ ROZPRÁVKY (Kežmarok)

19. 10. 2019 (sobota) 19:00

– DIVADELNÁ KOMÉDIA: VELA KRIKU PRE NIČ – W. Shakespeare (Divadlo RAMAGU) v RAMAGU Ateliéri

23. 10. 2019 (streda) 17:00

– GUROLSKÉ POŠODKY (uzavretá spoločnosť) v RAMAGU Ateliéri

25. 10. 2019 (piatok) 19:00

– LITERÁRNO-DISKUSNÝ VEČER S JU-RAJOM A DEANOU JAKUBISKOVCAMI v RAMAGU Ateliéri

29. 10. 2019 (pondelok) 17:00

– GUROLSKÉ POŠODKY (Tatranská Javorina)

30. 10. 2019 (streda) 19:00

– VELA KRIKU PRE NIČ (Bašta – Bardejov)

Deti narodené

v období jún - august 2019

Vladimír Dančo
Vanesa Kalejová
Jasmina Kokyová

Opustili nás

v období jún - august 2019

Ján Gerčák
Vladimír Petřík

Folklorne hnutie

v Obci Vyšné Ružbachy

Kultúrny život v našej obci sa začal priaznivo vyvíjať po prvej svetovej vojne, kedy najmä vtedajší učitelia sa snažili rozvíjať obzory tunajšieho obyvateľstva. Už v roku 1925 vznikol v obci prvý divadelný ochotnícky súbor, ktorý v ďalších rokoch pravidelne ročne nacvičil aj 4 divadelné hry. Potreba kultúrneho výtžitia obyvateľstva sa z ochotníckeho divadla postupne prelínala aj do folklórnej podoby.

Prvý folklórny súbor v našej obci vznikol v roku 1937 pod vedením Štefana Leščinského. Súbor spracoval pásmo ľudových zvykov z obce. Predstavil sa v kúpeľoch v Bielom dome, i v liečebných domoch vo Vysokých Tatrách. Súbor vystúpil dokonca i v Pražskej Lucerne. Počas II. sv. vojny nastala stagnácia súboru, ktorá pretrvala až do 50 rokov min. storočia. Krásu ružbašských krojov v povojnovom období obdivovali pri rôznych celonárodných slávnostiach v uliciach miest Bratislavy, Prahy, Martina, Pop-

radu, Starej Ľubovne kde veľké početné krojovane skupiny žien i mužov reprezentovali goralské

kroje i spevy. Opätovné oživenie súboru nastalo v 60 rokoch, kedy súbor pracoval pri miestnej od-

bočke Matice slovenskej pod vedením Jozef Šubu. Repertoár súboru pozostával z miestneho zvykoslovía, goralských piesní a tancov v pásme „Rok na dedine „ (Jánske ohne, Priadky, Mazúr, Pastierske i pracovné zvyky atd.). Súbor vystúpil v miestnej kinosále, v kúpeľoch, v okolitých obciach i v Oravskej Polhore.

A teraz to najhlavnejšie – ľudia

Spomíname na mužské zastúpenie, najmä na sváka Andreja Dudžíka (od Pauka), bol to nezabudnuteľný gazda s jeho rozvážnym dialógom, širokým úsmevom z ktorého vyčnieval jediný zub. Ďalší gazda Vojtech Marfiak v úlohe otca, starostu.

Andrej Dudžík mladší, sodrák, spevák a zabávač, predavač kozy.

Rudolf Kovaľ, sodrák, spevák, vedel zastúpiť každú postavu.

Mláďenci: Števo Dudžík, Jano Grančay, Juro Sakáč, Štefan Hanečák, Imro Hanečák, Milan Kiš, Ján Leščinský, Tono Grech, Ľubo Kovaľ, Stano Kovaľ, Bernard Heban, Ľubo Selep, Rudo Kovaľ ml., Dano Krutka, Vlado Šlachtovský...

Ženy, matky, speváčky, priadky: Janka Marfiaková (od Muhulky) – jej hlas bol vodivý v každom jed-

Spomienky na folklórny súbor „KUKURA „ Vyšné Ružbachy

Trochu z histórie:

- rok 1972 založenie JRD „KUKURA „ Vyšné Ružbachy
- rok 1978 vznik folklórneho súboru „KUKURA „ Vyšné Ružbachy

Účel vzniku:

- prezentácia zvykov našich predkov, autentických piesní, tancov, krojov, dialógov

Tvorba:

- Tanečno-spevácke pásmo, ľudové rozprávanie
- Priadky na dedine
- Ružbašská svadba
- Ako rástla košieľka na poli (spracovanie lanu)
- Lúčne a pastierske hry
- Zábavné príležitostné pásma

Všetky tieto folklórne pásma sa mohli uskutočniť len vďaka nadšencom a ľuďom, ktorí milujú krásu života a svoj voľný čas venovali tejto činnosti.

Pásmo Priadky na dedine sme oživilí po viacerých rokoch, kedy ho nacvičil ako prvotinu nebohý pán Jozef Šuba. Upravené zvykoslovie sme prezentovali v slovenskom, ale aj v našom goralskom jazyku.

Samozrejme atmosféru dotvárali aj originálne, ružbašské, krásne kroje, trblietavé gužiky (gombíky) na mužských lajblíkoch (vestách), až po pás vyšívané ženské šurce (zástery), kosule (košele), hološne (nohavice), kapjelusy (klobúky), boty (čizmy). Taktiež dobové rekvizity ako kúdele, košíky, obrúsky, vankúše, periny atd.

nom pásme. Ďalšie, Mária Dudžíková (od Šlajfutky) , Mária Gončárová (od Jac-ka), Katarína Šlachtovská (od Ferenca), Mária Fabis-ová (od Karalka), Katarína Dudžíková (z Karpjeliska), Katarína Selepová.

Dievčatá: Mária Fečíko-ová, Hanka Kupecká, Cin-ta Boháčová, Alenka Ská-lová, Mária Lopatovská, Hanka Urbancová, Terka Andrejková, Darina Pizov-ková, Monika Hanečako-ová, Martina Konrádyová, Vierka Krutková, Marika Grichová, Hanka Bebková, Mária Segiňáková, Monika Šcensná, Renáta Kílárová, Božena Lukčíková, Hanka Gajecká, Mária Kelemen-

vá, Hanka Gerčáková, Vie-
ra Leščinská, Beáta Krut-
ková...

Prosím o prepáčenie, ak
sme na niekoho po toľkých
rokoch zabudli.

Kde všade sme prezen-
tovali naše zvyky, kroje
a náš folklór?

Každé pásmo viackrát
na javisku v obci, v štát-
nych kúpeľoch v Bielom
dome, v rekreačnom stre-
disku Vagonár v liečeb-
nom ústave vo Vyšných
Hágoch, v Tatranskej Poli-
anke, v Podolínci, účinko-
vali sme v prvomájových
sprievodoch, oslavách
MDŽ, pri družobných
stretnutiach Francová
Lhota a z Poľska.

V predchádzajúcich
statiach spomíname priá-
mych účinkujúcich, avšak
do úspešnej činnosti boli
zainteresované ďalšie
osoby, ktoré tejto činnos-
ti fandili a podporovali ju.

Predsedovia JRD: Voj-
tech Marfiak i Ing. Šte-
fan Gura, ekonómka Ing.
Janka Ovšonková (Poľan-
číková) bola finančníčka
a zároveň bola aj vedúcou
folklórneho súboru.

Harmonikári: Rudo
Dudžík, Miro Krutka.

Dokumentarista, fo-
tografista, organizačný
vedúci Peter Fabis.

O posilnenie a príjem
energie sa postarala Má-
ria Andrejková. Dopravu

na vystúpenia nám zabezpečoval a repasovaným autobusom Škoda RN nás zodpovedne vozil Alojz Dubjeľ.

Tolko zážitkov, dojímavých ďakovných potleskov, požiadavky na nové a nové vystúpenia, aj na krajskej prehliadke folklórnych súborov v Košiciach, kde naša koza vybiehala zo sprievodu po námestí a zamečala medzi divákmi, to bol obrovský rozruch .... veľa zážitkov máme z výletov v Kováčovej i z gulášových posedení...

Všetky pásma boli tvorené v spolupráci s pamätníkmi, najmä čo sa týka zvykov a piesní z našej obce.

Ako sa menili spoločenské podmienky, tak postupne začala stagno-

vať činnosť JRD, aj činnosť nášho súboru.

Ku všetkým pásmam boli vypracované scenáre, vo všetkých našich vystúpení boli spracované fotoalbumy, ktoré sa zachovali a sú uložené v archíve Obecného úradu. Ostáva nám už len veriť, že sa nájdú obetaví ľudia,

ktorí krásu zvykoslovia našej obce opäť obnovia a potešia ďalšiu generáciu divákov, ale aj samých seba. V to pevne veria spracovatelia týchto spomienok scenáristka Terézia Krutková v spolupráci s Petrom Fabisom.

**Text: Peter Fabis,
foto: archív Peter Fabis**

Penzión San André, 065 02 Vyšné Ružbachy

Plávanie detí od 6 mesiacov v bazéne

Náplň kurzu

- adaptácia na nové prostredie a kolektív v bazéne
- otužovanie detí
- cvičenie detí a rodičov formou pesničiek a riekaniek spojených s pohybom
- nácvik základnej manipulácie a odpočinkových polôh v bazéne
- nácvik polôh na chrbte a na bruchu
- nácvik výdychov do vody
- nácvik potápania a lovenia
- orientačné a koordinačné hry posilňujúce svalstvo celého tela
- skoky do vody
- potápanie s rodičmi
- práca s pomôckami (hračky, loptičky, plav. kruh, doštička, ...)
- plavecké pohyby

Lekcia trvá 45 minút

Kurzy budú prebiehať v pondelky

Katarína Oroszová Ružičková

Tel: 0907 957 871

Mail: orka.kosice@gmail.com

Prihlášky:

<http://bit.ly/website-orka>

Cena kurzu:

75 eur

5 lekcíí

Pamätajme na tých, ktorí slúžili našim predkom

Obec Vyšné Ružbachy je miestom pôsobenia rôznych významných osobností, ktorí počas svojho verejného života ovplyvnili rôzne spoločenské, kultúrne či cirkevné dejiny. Medzi inými nesporne patrí kaplán ružbašskej farnosti Marián Blcha - Marián Blaha. V júli tohto roku uplynulo už 150 rokov od narodenia tohto katolíckeho biskupa.

Marián Blaha pôvodným menom Marián Blcha bol katolíckym biskupom, ďalej významným pracovníkom v oblasti kultúrneho, sociálneho a v istej miere aj aktívnym predstaviteľom politického života na Slovensku v kritických rokoch našej národnej histórie. Bol hlavným vyjednávateľom a po prevrate dlhoročným predsedom Literárneho vedeckého odboru Spolku sv. Vojtecha; osem rokov bol spolupredsedom Matice slovenskej a Slovenskej muzeálnej spoločnosti; bol predsedom Spolku slovenských umelcov, predsedom sekcie Slováckého ústavu pre výskum Slovenska a Podkarpatskej Rusi; bol plebiscitným komisárom pre Horný Spiš a Oravu v rokoch 1919-1920, keď sa malo ľudovým hlasovaním rozhodnúť, či 25

oravských a spišských obcí má pripadnúť Česko-Slovensku alebo Poľsku. Marián Blaha sa narodil 11. júla 1869 v Liptovskom Hrádku. Pri krste dostal meno Jakub Marián, a bol známy pod svojím druhým menom: Marián. Jeho otec Michal Blcha bol majstrom-obuvníkom a váženým občanom a niekoľko období bol zvolený za obecného richtára. Pretože už od mladosti prejavoval nevšedné vlohy, na radu miestneho farára, jeho rodičia sa rozhodli umožniť mu ďalšie vzdelanie na gymnáziu v Levoči. Odtiaľ prešiel do spišského seminára, kde študoval filozofiu a teológiu a v júni 1892 bol vysvätený za kňaza. Jeho prvou kaplánskou zastávkou bol Ždiar (1892-1893), odkiaľ bol potom preložený do farnosti Nižné Ružbachy, kde pô-

sobil dva roky (1893-1895). Vo Vyšných Ružbachoch sa zoznámil aj s poľskou šľachtickou rodinou Zamoy-ských, ktorá vlastnila u nás na Spiši veľké majetky v Lubovni, Mníšku ako aj chýrne kúpele v goralskej obci Vyšné Ružbachy. Väzba našej obce Ružbachy na Poľsko

korení v tom, že sme boli jednou z tých obcí, ktoré boli na začiatku 15. storočia dané do zálohy Poľsku a vykúpila ich až Mária Terézia v roku 1772). V septembri 1895 Marián Blcha začal svoju pedagogickú kariéru ako profesor náboženstva na gymnáziu v Kežmarku. V tejto službe zostal až do roku 1899, kedy ho gróf Andrzej Zamoy-ski pozval do svojich služieb ako vychovávateľa svojich detí. S rodinou Zamoy-ských sa potom nasledujúce roky (1899-1901) zdržoval väčšinou mimo Slovenska – v Poľsku (Krakov) a v iných západoeurópskych štátoch (Francúzsko, Taliansko, Nemecko). Pre Blahu to boli veľmi náročné, ale aj užitočné roky. Rozšíril sa jeho intelektuálny obzor, zdokonalil sa v cudzích rečiach a osvojil si elegantné spoločenské manieri. Tu hodno pripomenúť, že mal neobyčajne vyvinutý talent na cudzie jazyky a vedel komunikovať popri slovenčine a ďalších slovanských jazykoch aj po nemecky, maďarsky, poľsky, latinsky a francúzsky. Blaha sa v roku 1901 sa vrátil do pastorácie a pôsobil ako kňaz vo viacerých farnostiach spišskej diecézy. Spomeniem napríklad farnosť Čimhová (1901-1903), Gombáš /dnes: Hubová/ (1903-1907) a Spišské Vlachy (1907). V roku 1907 ho rodina Zamoy-ských opäť pozvala do svojich služieb ako vychovávateľa mladých synov a dcér grófa Andrzeja Zamoy-

ského. V službách rodiny Zamoy-ských Marián Blaha ostal až do roku 1913. Popri vychovávateľskom povolaní Marián Blaha prehlboval aj vlastné sebazvedelávanie v historických vedách. Mnoho dní strávil v knižniciach a posluchárnach Jagelonskej univerzity v Krakove ako aj na slávnej belgickej katolíckej univerzite (Université catholique de Belgique) v Louvain. Výsledkami svojej pedagogickej práce Marián Blaha získal obľubu u Grófa Zamoyského, ktorý svoju vďačnosť prejavil aj tým, že svojím vplyvom a osobnými známostami sa pričínal, aby ho Svätá Stolica vymenovala Blahu za pápežského komorníka (rok 1909). S týmto vyznamenaním bol spojený aj čestný titul „monsignore“ (msgr.). Po skončení vychovávateľskej služby v rodine Zamoy-ských Blaha nastupuje v roku 1913 do novej práce ako hlavný jednatel (tajomník) Spolku sv. Vojtecha. V tejto pozícii sa rozhodol aj o malú typografickú zmenu svojho priezviska a úradne si ho zmenil z „Blcha“ na „Blaha“. Vo funkcii hlavného jednatela sa meno Máriana Blahu stáva známym aj širšej slovenskej verejnosti. V prechádzajúcich rokoch bol totiž iba tzv. pasívnym Slovákom, alebo sa na území Slovenska nenachádzal. S niektorými predstaviteľmi slovenského národného boja, ako napríklad s Andrejom Hlinkom udr-

žiaval styky, ale to bol viac-menej osobný a priateľský pomer. S Hlinkom, od ktorého bol o päť rokov mladší, sa poznal už od študentských čias v spišskom seminári. V rokoch 1908-1909, keď spišský biskup Párvy suspendoval Hlinku a Hlinka sa odvolal do Ríma, Marián Blaha sa rezolútne postavil na stranu Andreja Hlinku. A ako Alois Kolísek mobilizoval na obranu Hlinku moravské kňazstvo a cirkevnú vrchnosť, tak Marián Blaha pomáhal organizovať podobnú akciu v Poľsku. Osobnosť biskupa Blahu je veľmi špecifická a jeho životopisné spisy prekračujú veľkosť informácií. Nedá sa však obšiahnuť celý život tohto veľikána. Záverom sa chcem dotknúť jeho biskupskej vysviacky. Slovenský ľud konečne dostal za pastierov biskupov, ktorí neboli – ako to povedal A. Hlinka – dosadení cudzinci, ale kňazi, ktorí vyšli z ľudu, keď v svojej kázni s pátosom deklaroval: „My, ktorí sme v minulosti chodili do biskupských palácov len pre pokarhanie, lekciiu a trest a stúpali po mäkkých kobercoch a záduchových chodbách len po prstoch, aby sme ešte väčšmi nepopudili rozhnevaných otcov, dnes sa tu cítime ako doma. Títo biskupi sú koš z našich kostí a telo z nášho tela. Skončila sa éra šľachtických biskupov, ktorých dosadzovali panovníci a uhorská vláda. Odstrá-

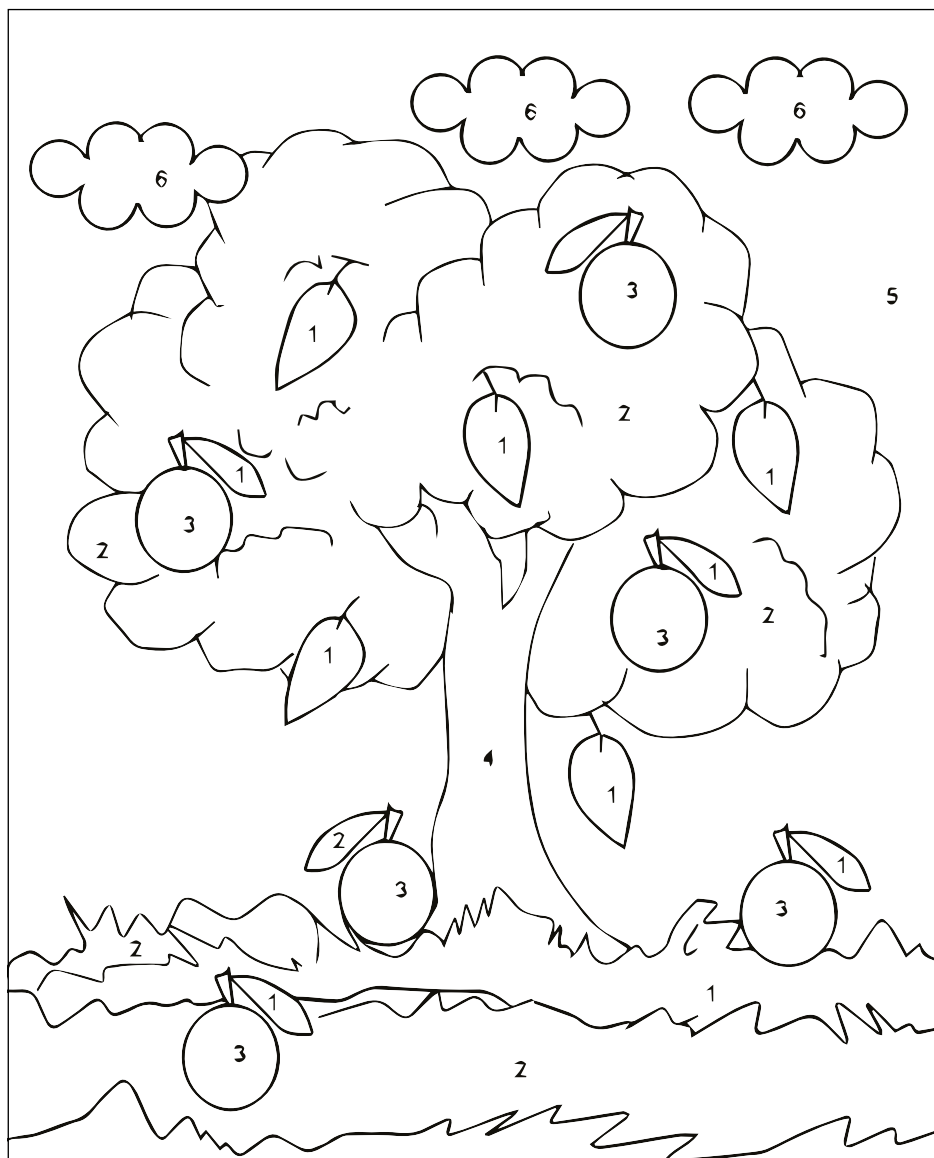
nila sa bariéra medzi biskupmi a kňazmi, prehĺbila sa dôvera medzi biskupmi a veriacimi.“ Na vysviacke sa zúčastnili predstavitelia vlády a reprezentanti kultúrnych a občianskych organizácií z celej republiky. Ako prvý bol pre banskobystrickú diecézu vysvätený práve Marián Blaha, pretože on bol vekom najstarší (mal 51 rokov), bol už „monsignor“ a spravoval spišskú diecézu ako kapitulný vikár. Po ňom nasledoval Dr. Karol Kmeťko, ako biskup pre nitriansku diecézu a Ján Vojtaššák ako biskup pre spišskú diecézu. Novovysvätený biskup Marián Blaha sa nastahoval do svojej biskupskej rezidence vo Sv. Kríži nad Hronom (dnes Žiar nad Hronom) na jar 1920. Tu ho čakalo obdo-

bie náročnej práce. Bolo treba riešiť mnoho problémov, ktoré sa nahromadili za posledné roky, keď diecéza bola bez biskupa. Popri pastoračných povinnostiach v diecéze veľa úsilia vynaložil aj v práci pre celoslovenské záujmy hlavne na poli kultúry, ľudovýchovy, sociálnej starostlivosti o tých najbiednejších. Ale aj roky sa už hlásili o svoje. Tolké vypätia fyzických a duchovných síl bolo príliš aj pre jeho silný organizmus. Vyčerpanie a s tým spojené slabosti sa v rokoch 1937-1938 začali prejavili v podobe zhoršenia zdravotného stavu. V roku 1940 požiadal o pomocného biskupa. Sv. Stolica vyhovel jeho žiadosti a dňa 14. júna 1941 ustanovila za pomocného biskupa s právom nástupníctva

Dr. Andreja Škrábika, ktorý bol od augusta 1939 pomocným biskupom v Nitre. Biskup Škrábik postupne prevzal správu diecézy a verne pokračoval v stopách svojho predchodcu. Jeho štýl práce bol však odlišný, ako to obyčajne pri generáčnej výmene býva. Symbolicky sa to odrazilo aj v tom, že biskup Škrábik natrvalo premiestnil biskupskú rezidenciu zo Sv. Kríža nad Hronom do Banskej Bystrice. Biskup Mária Blaha zomiera 21. augusta 1943 vo Sv. Kríži nad Hronom vo veku 74 rokov. Kňazom bol 51 rokov a biskupom 22 rokov a šesť mesiacov. Je pochovaný v biskupskej krypte kostola Povýšenia sv. Kríža v Žiari nad Hronom.

Spracoval:
Radoslav Babjarčík

1. tmavozelená

2. svetlozelená

3. červená

4. hnedá

5. svetlomodrá

6. tmavomodrá

Kalendár

významných historických udalostí v našej obci

pripadajúcich na druhý polrok 2019

pred 470 rokmi v roku **1549**

Kapitán Šarišského zámku Juraj Werhner v dokumente „Vymenovanie podivuhodných prameňov Uhorska „ uvádza, že dedina dostala pomenovanie od svojho hučiacého potoka (rauschen = šumieť, hučať, bach = potok) teda Rauschenbach = hučiací potok. Z toho názvu postupne vznikol názov Ružbachy.

pred 360 rokmi **3. júla 1659**

Zomrel v teplom kúpeľi v Ružbachoch radný pán mesta Levoča Jeremiaš Amman z Augsburgu.

pred 690 rokmi v roku **1329**

Obec Nova Rusumbach založená na Zákupnom práve, sa spomína v dokumente majetkovej transakcie medzi Podolínskym panstvom a ne-meckým obyvateľstvom v Nových Ružbachoch.

pred 200 rokmi v roku **1819**

Cisárska komora ponúkla na odpredaj opustené a strátové kúpele Ružbachy, no kupec sa nenašiel. Ponúka na odpredaj bola uverejnená v novinách Pressburger Zeitung dňa 30. novembra 1819.

pred 110 rokmi v roku **1909**

Skokom do smrtnej jamy (šm-jerdžonky) spáchal samovraždu občan obce Dudžik do Halze.

pred 100 rokmi v roku **1919**

Po návrate z Ameriky si občan Ján Marfiak kupuje od žida Špiru obchod i krčmu. Neznalosť obchodovania ho čoskoro finančne vyčerpala a tak obchod odkúpil podnikavý Jozef Kilár, ktorý už v tom čase mal obchodík v Kováčovom dome pod jazierkom Kráter a neskôr si zriadil obchod v prvej murovanej stavbe v obci v tzv. Polovníckom domčeku.

pred 90 rokmi v roku **1929**

Občianka Hanečáková (Fajgiška) našla svoju smrť v smrtnej jame (šm-jerdžonka).

pred 90 rokmi v roku **1929**

Do obce pristahoval legionár Urbanec, ktorý odkúpil od grófa Jána Zámoyseho pozemok v centre obce na ktorom postavil krčmu „Športový dom„ Bol to základ dnešného hotela Magura. Urbanec neskôr predal krčmu i s pozemkom grófi Jánovi Zámoysemu.

pred 90 rokmi 20. augusta **1929**

Zhorela štýlová jedáleň - reštaurácia pri jazierku Kráter.

pred 90 rokmi v roku **1929**

Počas kúpeľnej sezóny začal po prvý krát premávať štátny autobus z Podolínce do Vyšných Ružbách a do Starej Lubovne.

pred 40 rokmi v roku **1979**

V časti zvanej „ Pod červenou horou „ v smere do kopca „ Kukura „ sa vybuodoval a sprístupnil prvý 500 m. dlhý lyžiarsky vleč.

pred 80 rokmi 1. novembra **1939**

Za riaditeľa školy bol zvolený Štefan Horváth. Narodil sa 5.4.1905 v Selčanoch okr. Topoľčany.

pred 40 rokmi 1. septembra **1979**

V budove „Thermia „ sa zriadila „ Materská škola „ , ktorá do vtedy sa nachádzala v budove „ Orlovňa.

pred 30 rokmi v roku **1989**

pred 40 rokmi v roku **1979**

V septembri bol do užívania odovzdaný novo postavený liečebný dom „ Travertín I. „ s kapacitou 180 lôžok.

pred 30 rokmi po 17. novembri **1989**

Po novembrových udalostiach v Československej socialistickej republike postupne v našej obci zaniká činnosť Komunistickéj strany, Pionierskej organizácie, Socialistického zväzu mládeže, Zväzu Československo – Sovietskeho priateľstva, Československého červeného kríža, Slovenského zväzu žien, Zväzarmu.

Po pravej strane cesty na nižšom konci obce v smere od hotela Magura , sa asanuje 17 rodinných domov a usadlosti.

pred 30 rokmi v roku **1989**

Bol vybudovaný nový betónový most ku novej požiarnej zbrojnici . Nový most nahradil pôvodný most z drevených podvalov.

pred 30 rokmi v roku **1989**

Bola v kúpeľoch v súvislosti s výstavbou „ Balneoterapie „ zbúraná letná reštaurácia „ Torysa „

Kedže posledný článok o futbale bol v Žrodelku v decembri 2017, tak sa v krátkosti vrátíme aj k predchádzajúcim veľmi úspešným sezónam...

» Sezóna 2017/18 - jarná časť

Na členskej schôdzi boli ocenení Vladislav Leščinský a Jozef Zajac pri príležitosti okrúhlych narodenín a dlhoročnej hráčskej a funkcionárskej podpore futbalu v obci. Vedenie taktiež pripravilo podakovanie Ľubovi Mačokovi, ktorý úspešne viedol a trénoval mužstvo mužov v sezóne 2016/17.

Pred jarnou časťou ukončil pôsobenie na trénerskej lavičke Vladislav Leščinský, ktorý sa z pracovných dôvodov nemohol zúčastniť povinného niekoľkodňového kurzu trénerskej licencie. Trénerská licencia je už nevyhnutnosťou aj na účinkovanie v okresnej súťaži... Počas Vladovho pôsobenia sme dosiahli vynikajúce výsledky - v jesennej časti sme vyhrali 10 zápasov a len 1 zápas sme prehrali - ĎAKUJEME. Novým trénerom sa stal Michal Zima, ktorý musel absolvovať povinné školenie na získanie trénerskej licencie. Vladovi bolo ponúknuté miesto asistenta trénera.

FUTBAL

V OBCI - FK SLOVAN

Mužstvo mužov

V sezóne 2017-18 sa mužstvo mužov stalo majstrom okresu (6.liga), dostalo sa do semifinále pohára a vyhralo superpohár. Z dôvodu vlastníckych pomerov futbalového ihriska, vysokých finančných / technických / personálnych požiadaviek a úzkeho/nestabilného kádra sme sa do 5.ligy neprihlásili...

Premiérovou sa v sezóne predstavilo aj mužstvo žiakov - U11. Sponzori Urbariát Vyšné Ružbachy a Markrup zakúpili pre žiakov 2 futbalové bránky 5x2m. ĎAKUJEME!

Spoluzakladateľ futbalu, dlhoročný hráč, funkcionár a aktívny fanúšik Dezider Kilár bol pri príležitosti jubilea ocenený vedením FK SLOVAN a taktiež predstaviteľmi východoslovenského futbalového zväzu v Košiciach - BLAHOŽELÁME.

» Sezóna 2018/19

Počas letnej prestávky sa uskutočnil tradičný turnaj Slobodní - Ženatí, ktorého oživením bola ukážka hasičskej techniky našich dobrovoľných hasičov.

Pred sezónou 2018/19 nedošlo k žiadnym výrazným pohybom v kádri. Z Podolínce k nám prestúpil trvalo Rastislav Galajda a zo Spišskej Belej Dominik Palčo (oba ja hráči boli predtým u nás na hostovaní). V jesennej časti sme obsadili pekné 3.miesto. Naši žiaci U11 postúpili zo základnej skupiny do skupiny o 1-4.miesto.

Prezidentom FK sa stal podľa stanov novozvolený starosta Peter Martinek. Veríme, že bude podporovať futbal minimálne na úrovni predchádzajúceho starostu

Jána Dudjaka, ktorému ĎAKUJEME za dlhodobú spoluprácu.

Zo SFZ sa nám vďaka výzve podarilo získať príspevok 10 000Eur na nové šatne pre mládež. Šatne sa zakúpili a vybudovali so spoluprácou obce.

Počas vianočných prázdnin sa konal v telocvični vianočný futbalový turnaj pre verejnosť obce – víťazom sa stalo mužstvo Colo Colo.

Po sviatkoch vyhlásilo vedenie OFZ SL jedenástku roka 2018. Z našich futbalistov sa do výberu dostal napriek úspechom celého mužstva len univerzálny brankár a hráč Juraj Zolnerčík – GRATULUJEME!

Pred jarnou časťou prišiel k nám na hosťovanie z Podolínce Dominik Romaňák (Hniezdne), Michal Turlík z MFK Stará Ľubovňa a návrat po dlhšej prestávke ohlásili Tomáš Libák a Jozef Martinek.

Sponzor v mene Tomáša Libáka zakúpil novú sadu dresov – ĎAKUJEME!

Počas domáceho zápasu s Malým Lipníkom bol pri príležitosti jubilea ocenený dlhoročný hráč, správca areálu a futbalový zanietenec Dušan Sčensný – BLAHOŽELÁME.

V základnej časti sa muž-

Juraj Zolnerčík (na fotografii vľavo hore).

stvo mužov umiestnilo na solídnom 3.mieste, keď nás od 1.miesta v súťaži delilo len 1 víťazstvo. V súťaži pohára predsedu OFZ SL sme sa prebojovali až do finále v ktorom sme na štadióne Starej Ľubovne prehrali až po penaltách s Novou Ľubovňou 1:2. Do 5.ligy sa opäť neprihlásilo žiadne mužstvo z okresu (možnosť prihlásiť sa mali mužstva umiestnené do 3-tieho miesta...)

Žiaci U11 sa umiestnili na peknom 4.mieste. Do ďalšej sezóny sme neprihlásili žiadne žiacke mužstvo z dôvodu nízkeho počtu re-

gistrovaných hráčov, zvýšenia potreby počtu hráčov U11 zo 4+1 na 6+1 a prihlásenia sa Starej Ľubovne B do súťaže (nemohli sme vykonať striedavé štarty pre 3 Ružbašanov hrajúcich v Starej Ľubovni...)

V lete sa opäť uskutočnil futbalový turnaj pre verejnosť obce. Turnaja sa zúčastnili futbalisti všetkých vekových kategórií, hasiči a strongmani.

» Sezóna 2018/19 - jesenná časť

Pred novou sezónou k nám trvalo prestúpili Michal Turlík (z MFK Stará Ľubovňa) a Dominik Romaňák (z MŠK Podolínce). Na hosťovanie k nám prišli Peter Hanečák (z MŠK Podolínce) a Matúš Dlugoš so Stanislavom Hrickom (z FK Plavnica). Teší nás, že sa okolo kapitána Juraja Hanečáka vytvorila dobrá partia a v posledných rokoch sa k nám vracajú

Žiaci - U11

Ružbašania, ktorý doteraz hrávali v iných kluboch okresu. Taktiež si vážime dlhoročnú spoluprácu s hráčmi z Ihlán a Hniezdneho, ktorí reprezentujú FK Slovan.

V aktuálnej sezóne sa nám v prvých zápasoch podarilo zdolať najsilnejších súperov, tak veríme že formu si udržíme do konca sezóny.

Počas zápasu s Podolíncom bolo udelené čestné členstvo dlhoročnej opore zadných radov jubilantovi Lubomírovi Šimočkovi.

Aby sme zabezpečili futbal aj v ďalších dekádach, tak momentálne prebieha nábor futbalistov do žiackych kategórií. U trénera Michala Zimu sa môžu prihlásiť chlapi aj dievčatá od 6 rokov, ktorí majú kladný vzťah k športu (viď príloha nábor žiakov). Tréningy mládeže začínajú koncom septembra...

Aktuálne sme začali spolupracovať s ŠK Nová Lubo-

vňa. Mladých hráčov (Adam Sčensný, Nikolas Koval, Tomáš Leščinský, Vilam Marfiak, Dávid Janický) sme uvoľnili na hostovanie do dorastu Novej Lubovne.

V posledných rokoch sme sa vďaka pokladníkovi Matúšovi Hanečákovi posunuli aj v smere suvenírov. Pre záujemcov boli s klubovými symbolmi vyrobené teplákové súpravy, pološeše, trička, šále, šiltovky, detské body, minidresy...

O aktuálnej dostupnosti suvenírov kontaktujte v prípade záujmu priamo Matúša.

Za fungovanie futbalu **ĎAKUJEME VŠETKÝM** hráčom, funkcionárom, fanúšikom, sponzorom a hlavne obci Vyšné Ružbachy, ktorá dlhoročne podporuje šport č.1 vo Vyšných Ružbachoch.

Počas jesennej časti plánujeme zaregistrovať FK Slovan do zoznamu prijímateľov 2% dani, aby sme spoločne zlepšili finančne zabezpečenie klubu. Ak

ma niekto záujem podporiť klub finančne, materiálne, alebo službami tak kontaktujte priamo predsedu FK. Sponzorom ponúkame na základe výšky príspevku reklamu na plagátoch, internetovej stránke, vlastný baner za brámkou...

Po jesennej časti je plánovaná členská schôdza: sobota 16.11.2019 o 18:00 v kine Vyšné Ružbachy. Pozvaná je široká futbalová verejnosť obce. Ako je už dlhšie avizované, tak na svojich pozíciách plánujú ukončiť pôsobenie predseda FK Peter Šutor a ISSF manažér Maroš Fabis. Je to hlavne z časových dôvodov a technických komplikácií. Ak ma niekto osobnostné predpoklady na uvedené funkcie, má ambíciu riadiť klub, zabezpečovať požiadavky, chce posunúť klub dopredu, ma záujem implementovať svoje návrhy v praxi, tak ho radi uvítame na členskej schôdzi. Nové vedenie musí podľa stanov schváliť väčšina členov.

Všetko o FK Slovan: <https://www.obecvysneruzbachy.sk/organizacie/fk-slovan/>

Text a foto: Maroš Fabis

Lubomír Šimočko

Mužstvo mužov

Eurotrial 2019 - Fínsko

10.-11.8.2019 sa uskutočnil Eurotrial vo Fínsku, ktorý nám opäť priniesol úspechy, za ktoré treba poďakovať najmä Ľubomírovi Staňovi a Milanovi Hanečákovi s ich Gunimogom, ktorí nám priniesli domov majstrovský titul v kategórii ProModified. Taktiež však veľká vďaka a obdiv patrí aj ostatným posádkam, ktoré reprezentovali Slovensko, a to: kategória ProModified – Róbert Král, Monika Králová, ktorí obsadili 8. miesto, kategória Modified – Martin Turčan a Martina Bašková, ktorí obsadili 13. miesto a v kategórii Standard – Ondrej Suchanský a Tomáš Levický, ktorí sa umiestnili na 10. mieste.

Ale pekne po poriadku. Na cestu sme sa vydali v nedeľu, 4.8. v 13 člennej zostave a v kolóne 5 súprav s vozíčkmi, čo veru niekedy

nebola sranda. Naša cesta viedla cez Poľsko, Litvu, Lotyšsko, Estónsko až do Fínska.

Východiskový bod bol Offroadgarage v Krásne nad Kysucou. Po celom dni na cestách a prvej akcii „zelené struky“ (radšej nebudem rozvádzať do detailov) sme dorazili na koniec Poľska, kde sme sa rozhodli prenocovať na kamionistickom parkovisku. Ráno cca o 8:00 sme vyrazili smer Litva. Hneď po prekročení hraníc nám hodiny ukazovali 9:30 (časový posun), čiže pondelok začal rýchlym tempom. Mali sme naplánované 2 zastávky v Litve – pamätník Ninth Fort pri meste Kaunas a Horu krížov neďaleko mesta Šiauliai.

Po pondelňajších cca 450km sme sa ubytovali v Lotyšsku v prímorskom kempke Klintis vzdialenom

asi 45km od estónskych hraníc. Bolo tu načo pozerať, pár odvážlivcov dokonca skúsilo ľadovú vodu Baltského mora. Vraj bola málo slaná.

V utorok ráno sme sa rozlúčili s Lotyšskom a vyrazili smer Tallin – prístav. Plán bol nalodiť sa poobede/večer a keďže nám zostávalo len 230km, vymysleli sme si ešte zopár zastávok v Estónsku. Navštívili sme jednu z najväčších a najznámejších pláží v mest Pärnu, kde vôôôbec nebolo veterno, Alpaca farmu a automobilové múzeum.

Samozrejme, že vybraný trajekt o 19:30 sme zmeškali, a tak sme museli čakať do 23:30, čo už bol dost pokročilý čas, a tak to aj vyzeralo na lodi. Po „pristáti“ sme našli najbližšie väčšie parkovisko, kde by sa zместila naša kolóna a šli sme spať.

Bolo to pred Ikeou.

V stredu po raňajkách vo finskej Ikei sme sa pustili do posledných 150km. Celú cestu sme dúfali, že dopravné značky „Pozor losy“ tam nemajú len pre srandu a nejakých aj uvidíme, ale žiaľ, nič. Do eurotriaľového depa sme vďaka dobrému značeniu trafili bez problémov. Podvečer sa uskutočnil prvý meeting teamleaderov, kde sme sa dozvedeli, že technické kontroly nás čakajú vo štvrtok o 12:30.

Vo štvrtok ráno po výdatných raňajkách začali prípravu na technické kontroly. Raňajky, ako aj obed a ostatné jedlá, vlastne celá naša spoločná kuchyňa bola pod vedením Gabičky, začo jej veľmi pekne ďakujeme.

Keďže Fíni boli šikovní, na technické sme sa dostali už okolo 11:00. V technickej komisii sme mali aj zástupcu zo Slovenska – Milana Hanečáka, ktorý mal na starosť Prototypy a všetky finske vozidlá. Po prvom kole sme do Park fermé mohli zaparkovať len Gunimog, o ktorom sa šepkalo, že by mohol byť vzorom aktuálnym technickým pravidlám pre kategóriu PM, začo sme taktiež na chlapcov pyšní. Róbert Král (PM – Sealander) a Ondrej Suchanský (S – Suzuki Samurai) museli dovystužovať rám a Martin Turčan (M – Suzuki Toyota) dorobiť stenu motora. Po pár hodinách rezania,

brúsenia a zvárania úspešne prešla celá slovenská reprezentácia. Čo sme večer aj patrične oslávili.

V piatok doobeda boli k dispozícii skúšobné trialy. Všetky posádky okrem Róberta Krála trialy vyskúšali. Róbert si to nechal až „naostro“, keď videl, ako sa autá „lámu“ aj v týchto testovacích sekciách.

Počas príprav piatkového obedu nás zaskočila taká menšia búrka.

Každý mal svoju funkciu, každý mal čo držať. A popritom všetkom sa paella varila v plnom prúde, búrka nebúrka, recept a technologický postup nepustí.

Našťastie sme to zvládli bez ujmy a podvečer počas spanilej jazdy už krásne svietilo slniečko. A svietilo do cca 22:00.

V sobotu budík zvonil o 6:00. Posádky si pripravili náradie a súčiastky, ktoré by sa mohli zísť a zaviezli ich do servisnej zóny. Po

raňajkách o 7:30 už čakali všetky naše „závodáky“ v servisnej zóne, absolvovali posledné kontroly, doplnenie paliva a o 8:00 sa rozprchlí k svojim trialom. Každý chcel začať čo najľahšou sekciou na rozjazdenie, no náročnosť bolo veľmi ťažké odhadnúť, keďže na takýto terén nie sme zvyknutí. Doobedie bolo dosť napäté, nevedeli sme, čo očakávať, ani či nám to ide dobre alebo zle, ani ako to ide konkurencii. Poobede to však opadlo, zvykli sme si. Všetci okrem Martina Turčana a Martiny Baškovej jazdili bez závažnejších technických problémov. Len budúcim Turčanovcom sa zlomila zadná poloos, ktorá pokazila uzávierku diferenciálu a keďže jazdili aj napriek tomu, nevydržal to predný kĺb. Keď Robo, Lubo, Milan a Ondrej dojazdili, okamžite sa pridali k Martinovi a pomáhali opravovať. Zadnú poloos

zvarili a Martin si v stánku vedľa servisnej zóny (múdro umiestnený) kúpil novú „najkvalitnejšiu“ prednú poloos a kľb s 5 ročnou zárukou. Nevydržali ani 5 trialov, nie 5 rokov. Tak ich pekne vybral a vrátil.

Martin však ani zďaleka nebol jediný, čo potreboval opravy. Skaly jazdcov potrápili a počas celého dňa sa v servisnej zóne zastavila väčšina posádok.

Večer okolo 21:00 bola v párty stane pripravená slávnostná večera. Podávalo sa prasiatko s rôznymi prílohami.

Spracovanie sobotňajších výsledkov Fínom trochu trvalo, tak sme šli spať a počkali do rána. V nedeľu ráno sa k nám dostali takéto výsledky: PM – Lubomír Staňo, Milan Hanečák – 2. miesto; Róbert Král, Monika Kráľová – 5. miesto; M – Martin Turčan, Martina Bašková – 13. miesto; S – Ondrej Suchanský, Tomáš Levický – 13. miesto. V priebehu nedele boli výsledky opravené a poradie sa takto zmenilo: PM – Lubomír Staňo, Milan Hanečák – 4. miesto; Róbert Král, Monika Kráľová – 6. miesto; M – Martin Turčan, Martina Bašková – ostali na 13. mieste; S – Ondrej Suchanský, Tomáš Levický – 10. miesto. Tieto zmeny zamávali s emóciami najmä našich PMkárov, našťastie sa k nim dostali až po odjazdení všetkých trialov. Tak nám zostávalo už len čakať do večera.

Potom, asi o 20:30 k nám od teamleaderky Moniky prišla informácia, že súčasťou slovenského tímu sú aj noví Majstri Európy!! Ostatné posádky sa umiestnili nasledovne: PM – Róbert Král, Monika Kráľová – 8. miesto; M – Martin Turčan, Martina Bašková – 13. miesto; S – Ondrej Suchanský, Tomáš Levický – 10. miesto.

A prečo Maťo a Maťa skončili na 13. mieste, to hádam každému došlo.

Každopádne, boli sme pyšní na všetkých a so vztyčenými vlajkami sme pochodovali do pártystanu na slávnostný ceremoniál, kde sa Milan ujal funkcie „pozývača“ na Eurotrial 2020, ktorý sa uskutoční u nás na Slovensku v Červenej Skale.

Potom nasledovalo vyhlásenie výsledkov.

V pondelok okolo obeda sme vyrazili smer trajekt. 16:30 už sme sa plavili do Estónska. Cestou domov sme mali v pláne len 2 zastávky na spanie, a opäť akciu „zelené struky“, ale osud nás zase raz prekvapil a v Poľsku uprostred nekonečnej kolóny sme si museli urobiť aj technickú zastávku a vymeniť mech na karavane. V stredu večer sme všetci okrem Milana dorazili domov. Ten ešte vo štvrtok vymieňal v Martine prasknuté čelné sklo na Movane.

V závere už len ĎAKUJEME všetkým zúčastneným, aj všetkým, čo nám držali palce.

Zdroj:

www.offroadtrial.sk

My sme

Ružbašania

STAŇ SA FUTBALISTOM!!!

**Nábor chlapcov a dievčat do futbalového klubu
pre ďalšiu sezónu 2020/2021**

AKO ZAREGISTROVAŤ ŽIAKOV DO FK SLOVAN (od 6 rokov)

- Na emailovú adresu marosfabis@post.sk zaslať :
  - Aktuálnu fotku (hlava)
  - Osobné údaje (meno a priezvisko, adresa, rodné číslo)
  - Email zákonného zástupcu (pre hráčov do 18 rokov)

ČO ZABEZPEČÍ KLUB

- Na základe počtu registrovaných hráčov prihlásime mužstva do súťaží 2020/2021
- Ak bude dostatok záujemcov, tak tréningy zabezpečíme už v jeseni 2019
- Administratívne poplatky (registrácia, registračný preukaz, členské príspevky...)
- Tréningy, tréningové pomôcky, náklady na cestovanie, úhrady za rozhodcov...

KONTAKTNÉ OSOBY

- Michal Zima, tréner, 0915/258 222 – otázky ohľadom tréningov, fungovania mládežníckych kategórií...
- Maroš Fabis, ISSF manažér 0908/401 003 – administratívne /systémové otázky (vrátane registrácie hráčov)...
- Peter Šutor, predseda FK – štatutárny orgán, 0905/495 904 - všeobecné otázky ohľadom fungovania klubu...

Športu zdar a futbalu zvlášť

<https://www.obecvysneruzbachy.sk/organizacie/fk-slovan/mladeznicke-kategorie/>

Vydáva: Občianske združenie Ružbašský Prameň o.z., so sídlom Vyšné Ružbachy 169, 06502 Vyšné Ružbachy, IČO: 42380600. Občasník. Noviny sú registrované na Ministerstve kultúry pod číslom **EV 5768/19**. ISSN 1339-7362. Expedícia novín je zabezpečovaná do všetkých domácností v obci Vyšné Ružbachy. Vo všetkých obchodoch sa nachádza označená zberná nádoba, kde môžete vhadzovať vaše postrehy, pripomienky, nápady, prípadne finančné dary na náš rozvoj. Uzávierka tohto výtlačku: 30. september 2019. Ružbašské žrodelko je vydané vďaka finančnej podpore Obce Vyšné Ružbachy. Ďakujeme!